
Seg selv

FORSIDEBILDET

Foto Øivind Larsen, Göteborgs Konstmuseum 2001

Kjære leser, har ikke også du lagt merke til at det ofte er slik at når en kunstner er på sitt beste, er motivet hentet fra eget liv.

F.eks. i litteraturen: En glitrende roman er gjerne den som egentlig handler om forfatteren selv. Men en glitrende forfatter er den som kan skrive flere glitrende bøker – også om temaer utenfor vedkommende selv.

Dette gjelder selvsagt også i bildende kunst. Selvbiografisk stoff kan være lett å gjenkjenne hos mange kunstnere – eventuelt oppblandet med stoff som kunstneren har vært så opptatt av at det nærmest går inn som en del av biografien. Her et eksempel, svenske Lena Cronqvist (f. 1938). Det heter om henne (1): «Hon har alltid målat konflikterna mellan idealen och materian. Hon har ifrågasatt konstnären som ett enhetligt skapanda subjekt. Hon har undersökt betingelsarna för familje- samhälls- och könsrollerna. Hon har gjort kroppen påträngande och vågat ta sig in till det fula och frånstötande.»

Cronqvist kretser omkring temaer som i og for seg ikke er uvanlige: hemningsløshet og bundenhet, døden, ensomheten. Men det er en grotesk bismak i svært mange av kunstverkene. Det hentydes til noe vondt, vanskelig og skremmende, mer eller mindre konkret: «Konstverk kan inte förstås i någon meningsfull bemärkelse. ... Det som fascinerar är vad som bjuder motstånd, vad som blir kvar efter analysen» (1). Og det er mye som sitter igjen etter analysen av Cronqvists arbeider – ikke minst fordi man hele tiden aner det selvbiografiske, barndomsopplevelser, ungdomstid. Hennes kunst gir også en åpning inn i psykiatrien – det legges ikke skjul på at hun ble rammet av en svangerskapspsykose. Hun måtte behandles i sykehus, noe som gav nedslag i kunsten og også potenserte antiautoritære holdninger, slik vi blant annet ser i hennes bitende bilder fra St. Jörgens mentalsjukhus (1971).

En av hennes motivkretser er imidlertid kunstnerens modell. Bildet som gjengis på forsiden har simpelthen tittelen *Konstnären och hennes modell* og er fra 1994. Den halvnakne kvinnen stirrende intenst inn i speilet, sittende i et nakent rom der et barn danner bakgrunnen, illustrerer jakten på det indre i eget liv og egen livshistorie, analysen av det selvopplevde, motiver som kan bli kunst.

ØivindLarsen

LITTERATUR

1. Lind I. Lena Cronqvist – målningar 1964 – 1994. Stockholm: Galleri Lars Bohman, 1994.

Publisert: 30. september 2002. Tidsskr Nor Legeforen.

© Tidsskrift for Den norske legeforening 2026. Lastet ned fra tidsskriftet.no 24. juni 2026.